



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 193/07-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. októbra 2007 predbežne prerokoval sťažnosť V. S., T., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. Nsa 5/02 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. marca 2007 doručená sťažnosť V. S. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. Nsa 5/02 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti a z pripojených listín vyplýva, že 22. septembra 2000 Bytové družstvo so sídlom v T. proti sťažovateľovi uplatnilo zaplatenie istiny 46 696,50 Sk s prísl. v spore vedenom okresným súdom pod sp. zn. 18 C 280/00.

1. Sťažovateľ uviedol, že *„Z obavy, aby mi nenarastali poplatky z omeškania, ktoré uplatnil navrhovateľ pod č. k.: 18 C 280/2000 vo výške 17,5 % ročný úrok (...) podal dňa 8. 10. 2002 na súd žiadosť o umožnenie splatenia jednorázového poplatku do súdneho depozitu v celkovej sume 46.696,50 Sk.*

Súd vo veci protiprávne rozhodol oznámením zo dňa 14. 11. 2002, že peniaze treba zložiť do S., a. s. T.. (...)

Aj napriek tomu, že som mal dobrý úmysel s prijatím do úschovy uvedenej sumy, aby mi zbytočne nenarastal 17,5 % ročný úrok z omeškania vo veci vedenej pod sp. zn.: 18 C 280/2000 tak, ako požaduje navrhovateľ Bytové družstvo so sídlom v T., tak aj napriek tomu súd nemal protiprávne konať a mal moju žiadosť doručeníu súdu 8. 10. 2002 odmietnuť s odôvodnením jej protiprávnosti.“

Ďalej uviedol, že *„Súd vo veci vydania sumy 46.696,50 Sk zo súdneho depozitu nekoná, vo veci robí zbytočné súdne priesťahy aj napriek mojej žiadosti o vydanie zloženej sumy do súdneho depozitu doručenej súdu 29. 03. 2006. (...)*

Skutočnosť, že Okresný súd v Trnave protiprávne prijal sumu 46.696,50 Sk do súdneho depozitu a tak zároveň robí vo veci vydania uvedenej sumy zo súdneho depozitu zbytočné súdne priesťahy, čo trvá od protiprávneho prijatia sumy do súdneho depozitu od rozhodnutia zo dňa 14. 1. 2002 štyri roky a takmer štyri mesiace, vyvoláva u mňa dlhodobý stav právnej neistoty, ktorý napriek využitiu dostupných právnych prostriedkov nápravy naďalej trvá“.

2. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal takýto nález:

„1. Okresný súd v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn.: Nsa 5/02 porušil základné práva V. S. na spravodlivé rozhodnutie vo veci, bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na prerokovanie veci súdom spravodlivo v zmysle zákonných ustanovení a v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Ústavný súd zrušuje rozhodnutie Okresného súdu v Trnave sp. zn.: Nsa 5/02 o prijatí predmetu úschovy a prikazuje, aby v konaní pod sp. zn.: Nsa 5/02, v ktorom bol predmetný návrh zapísaný v samostatnom sporovom konaní pod č. 19 C 101/06 konal bez zbytočných prieťahov.

3. V. S. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 150.000.- Sk, ktoré mu je Okresný súd v Trnave povinný vyplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

1. V rámci predbežného prerokovania sťažnosti ústavný súd z obsahu sťažovateľom predložených písomných podkladov k tejto sťažnosti (a k sťažnosti vedenej pod sp. zn. I. ÚS 197/04) zistil nasledovný stav:

1.1 Sťažovateľ podaním z 8. októbra 2002 v súvislosti s vecou vedenou pod sp. zn. 18 C 280/00 (v ktorej vystupoval v procesnom postavení žalovaného) požiadal okresný súd „... o umožnenie splatenia jednorázového poplatku do súdneho depozitu v celkovej sume 46.696,50 Sk...“, aby mu v predmetnej veci „nenarastali poplatky z omeškania – úrok“.

1.2 Okresný súd listom sp. zn. Nsa 5/02 zo 14. novembra 2002 sťažovateľovi oznámil, že vo veci „súdneho depozitu, ktorý má byť zložený v prospech Bytového družstva (...) v sume 46.696,50 Sk Vám oznamujem, že peniaze treba zložiť do Slovenskej sporiteľne (...) na bežný účet k číslu Nsa 5/02“.

1.3 Podľa pokladničného dokladu „*Vklad a výber*“ sťažovateľ 21. novembra 2002 vložil v S., a. s., T. na účet okresného súdu, Bytové družstvo, sumu 46 696,50 Sk.

1.4 Uznesením z 23. januára 2003 č. k. Nsa 5/02-6 okresný súd vo veci súdneho depozitu zloženého sťažovateľom v prospech žalobcu v sume 46 696,50 Sk prijal uvedenú sumu do úschovy, pretože boli splnené podmienky uvedené v § 185a Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“).

1.5 Sťažovateľ podaním doručeným okresnému súdu 29. marca 2006 žiadal „*o vydanie zloženej sumy do súdneho depozitu...*“. Žiadosť odôvodnil tým, že „*okresný súd (...) rozhodnutím (...) 18 C 280/2000-237 zo dňa 13. februára 2006 (...) neakceptoval zloženie horeuvedenej sumy do súdneho depozitu (...) žiadam o vrátenie (...) zloženej sumy 46.696,50 Sk...*“

1.6 Podaním doručeným okresnému súdu 4. mája 2006 sťažovateľ žiadal „*o rozhodnutie súdu v zmysle § 185e Občianskeho súdneho poriadku*“ z dôvodu, že príjemca (bytové družstvo) vo vyjadrení z 13. apríla 2006 nesúhlasil s vydaním predmetu úschovy v prospech sťažovateľa.

1.7 Sťažovateľ 4. júla 2006 podal „*do rúk predsedu súdu*“ sťažnosť na zbytočné prietahy v konaní vedenú pod sp. zn. Nsa 5/02 a súčasne žiadal „*o zabezpečenie vydania zloženej sumy na číslo môjho účtu uvedeného v žiadosti*“.

1.8 Podpredsedníčka okresného súdu v odpovedi sp. zn. Spr 2521/06 z 31. júla 2006 a z 9. októbra 2006 k sťažnosti sťažovateľa uviedla, že „*Vaše podanie z 4. 5. 2006 bolo zapísané ako nový návrh, pretože k vydaniu úschovy zložiteľovi na jeho žiadosť môže dôjsť len v prípadoch podľa § 185d ods. 2 O. s. p. (...). Príjemca (...) oznámil súdu (...), že nesúhlasí s vydaním predmetu úschovy v prospech zložiteľa...*“, preto bude potrebné postupovať podľa § 185e OSP. Ďalej uviedla, že „*... rozhodnutie nahrádzajúce prejav vôle (...) môže byť vydané len na základe návrhu v samostatnom sporovom konaní, nie v rámci*

konania o úschovách“; preto „(...) 27. 9. 2006 bol predmetný návrh zapísaný v samostatnom sporovom konaní a vedie sa pod č. 19 C 101/06“.

2. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

3. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej predmetom je namietanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj porušenie práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. Nsa 5/02.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie vecí v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

3.1 K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie vecí (záležitosti) v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru

Vychádzajúc z obsahu sťažnosti ústavný súd predovšetkým konštatuje, že sťažovateľ namieta postup okresného súdu súvisiaci s konaním o jeho žiadostiach z 29. marca 2006 a zo 4. mája 2006 (pozri bod 1.5 a 1.6 tejto časti odôvodnenia) na vydanie, resp. vrátenie sumy 46 696,50 Sk, ktorá bola zložená do súdnej úschovy podľa § 185a a nasl. OSP, t. j. namieta postup okresného súdu v čase od 29. marca 2006 (podanie žiadosti sťažovateľom o vrátenie sumy zloženej do súdnej úschovy a následné začatie konania pod sp. zn. 19 C 101/06). Iný, skorší začiatok pre skúmanie „prietáhov“ v konaní okresného súdu z obsahu spisu nevyplýva a nemožno ho vyvodit' ani zo samotnej okolnosti, že okresný súd svojím rozhodnutím v skoršom období (uznesením z 23. januára 2003 č. k. Nsa 5/02-6) prijal sťažovateľom zloženú sumu do úschovy. Citované rozhodnutie okresného súdu má (vo význame slova môže mať) význam pre účely nižšie uvedené (pozri bod 3.2 tejto časti odôvodnenia).

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť

preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čo platí aj vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru, môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prieťahoch (m. m. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

Predmetom konania pred ústavným súdom je nárok sťažovateľa na ochranu pred postupom okresného súdu, ktorým boli podľa neho spôsobené zbytočné prieťahy a porušené jeho označené práva.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 154/03, IV. ÚS 147/04, IV. ÚS 221/05). V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prieťahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, čo platí aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhovел (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 17/01, I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, IV. ÚS 221/05).

Ústavný súd po oboznámení sa so sťažnosťou a s jej prílohami dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je v tejto časti (3.1) zjavne neopodstatnená.

Ústavný súd konštatuje, že samotné konanie o žiadosti sťažovateľa z 29. marca 2006 (žiadosť o vrátenie), resp. zo 4. mája 2006 (návrh na postup podľa § 185e OSP) do podania sťažnosti ústavnému súdu (8. marca 2007) trvalo 12 mesiacov.

Prietah v konaní priznaný podpredsedníčkou okresného súdu v jej odpovedi z 9. októbra 2006 na sťažovateľovu sťažnosť trval (od 29. marca 2006 do 27. septembra 2006) necelých šesť mesiacov.

Vychádzajúc z uvedených skutočností, najmä z celkovej doterajšej dĺžky predmetného konania, charakteru posudzovanej veci a z nutnosti začatia následného konania podľa § 185e OSP ústavný súd zastáva názor, že prípadné prijatie sťažnosti v tejto jej časti na ďalšie konanie by v konečnom dôsledku nevedlo k zisteniu takých nedostatkov v postupe okresného súdu, ktoré by odôvodňovali vyslovenie porušenia sťažovateľom označeného základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva upraveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť spočívajúcu v tom, že celková dĺžka doterajšieho konania (12 mesiacov) a v ňom zistené jediné obdobie nečinnosti okresného súdu v trvaní šesť mesiacov (od 29. marca 2006 do 27. septembra 2006) spolu s charakterom veci vylučujú, aby konanie pred okresným súdom vo veci vydania predmetu úschovy v posudzovanom období bolo možné pokladať za konanie so zbytočnými prietahmi.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

3.2 K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že sťažovateľ nekonkretizoval, v čom spočíva, resp. akým postupom okresný súd porušil jeho právo na spravodlivý proces.

Sťažovateľom tvrdený „protiprávny postup“ okresného súdu pri rozhodovaní o prijatí sumy 46 696,50 Sk do depozitu na prelome rokov 2002 a 2003 (pozri bod 1.4 tejto časti odôvodnenia) a následne tvrdený údajný vznik škody ústavný súd nemohol preskúmať (z vecného hľadiska) z dôvodu nedostatku svojej právomoci a pre oneskorenosť. Tieto skutočnosti procesne bránia prijatiu a vecnému prieskumu sťažovateľom namietaných skutočností.

Citovaný článok 127 ústavy (pozri bod 2 tejto časti odôvodnenia) určuje hranice právomoci ústavného súdu a zakotvuje podstatnú časť princípu subsidiarity, podľa ktorého sa možno ochrany práva pred ústavným súdom domáhať až vtedy, keď v Slovenskej republike neexistuje iný orgán verejnej moci, na ktorý sa môže sťažovateľ priamo obrátiť, a tento má právomoc mu aj účinnú ochranu poskytnúť.

Ak sťažovateľ má alebo v minulosti mal možnosť domáhať sa ochrany svojich namietaných práv pred všeobecným súdom, tak to vylučuje právomoc ústavného súdu konať o jeho sťažnosti. Nedostatok právomoci ústavného súdu vyplýva priamo z ústavy (čl. 127 ods. 1) a ústavný súd ho nemôže prekonať ani postupom podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorý sa vzťahuje len na neprípustnosť sťažnosti spočívajúcu v nevyužití iných ako súdnych prostriedkov ochrany označených sťažovateľových práv.

Vo vzťahu k namietanému uzneseniu okresného súdu (pozri bod 1.4. tejto časti odôvodnenia) mal sťažovateľ možnosť domáhať sa nápravy právne relevantnými prostriedkami stanovenými zákonom (riadny, resp. mimoriadny opravný prostriedok). Nevyužitie tejto možnosti nie je právnym základom pre namietanie porušenia označeného základného práva sťažovateľa a eventuálnej nápravy sa nemožno domáhať dodatočným namietaním nezákonnosti (resp. neústavnosti) postupu okresného súdu podaním sťažnosti ústavnému súdu. V kontexte s posudzovaním uvedeného nie je bezvýznamnou aj skutočnosť eventuálnej možnosti domáhania sa na príslušnom orgáne konajúcom v mene štátu sťažovateľom tvrdenej škody postupom stanoveným zákonom č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Rovnako platí, že podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť, pričom zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03, IV. ÚS 37/04).

Pokiaľ k porušeniu označeného práva sťažovateľa v predmetnej veci malo dôjsť uznesením okresného súdu z 23. januára 2003 a sťažnosť bola podaná 8. marca 2007 je mimo akúkoľvek pochybnosť, že sťažovateľ nedodrжал stanovenú zákonnú lehotu.

Ústavný súd preto sťažnosť v tejto časti (3.2) podľa § 25 zákona o ústavnom súde odmietol nielen pre nedostatok svojej právomoci (nevyužitie opravných prostriedkov event. iného súdneho konania v súvislosti s náhradou škody proti štátu), ale aj ako podanú oneskorene.

4. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku, nepovažoval už za dôvodné zaoberať sa a rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa a jeho žiadosťou o ustanovenie právneho zástupcu na konanie pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. októbra 2007